

6. 10. 2025

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Trestné činy z nenávisti (hate crimes) ve světle novely trestních předpisů

V dnešní době vzrůstajícího neklidu ve společnosti, přibývajících násilí cíleného na menšiny, manoféry a nenávistných projevů v online prostoru se český právní řád dočkal rozsáhlé novelizace trestního práva, zahrnující mimo jiné i úpravu tzv. trestných činů z nenávisti. Dosud platná úprava se tak s účinností od 1. ledna 2026 rozšíří o trestněprávní postih jednání ve vztahu k dalším viktimizačním faktorům - věku, pohlaví, sexuální orientaci a zdravotnímu postižení, spáchání činu s demonstrativně vymezenou pohnutkou příslušnosti k „jiné skupině osob“ se nově vyskytne ve skutkových podstatách dalších trestných činů.

S účinností od 1. ledna 2026 se na základě zákona č. [270/2025 Sb.](#), kterým se mění zákon č. [40/2009 Sb.](#), trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. [141/1961 Sb.](#), o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony (dále jen „**zákon č. 270/2025 Sb.**“), do tuzemského právního řádu začleňuje trestněprávní postih jednání s předsudečnou (nenávistnou) pohnutkou na základě věku, pohlaví, sexuální orientace či zdravotního postižení a demonstrativně vymezená pohnutka spáchání činu na jiném pro jeho skutečnou nebo domnělou příslušnost k jiné skupině osob se rozšiřuje na další trestné činy.

V dosavadní právní úpravě neexistuje legální definice pojmu trestných činů z nenávisti (*hate crimes*), resp. trestných činů z předsudečné nenávisti (*bias crimes*), Úřad pro demokratické instituce a lidská práva (ODIHR) v rámci Organizace pro bezpečnost a spolupráci v Evropě (zkr. OSCE/OBSE) však např. definuje trestné činy z nenávisti jako „*trestné činy motivované předsudky vůči určitým skupinám osob*“[\[1\]\[2\]](#). Novelizace trestních předpisů zákonem č. [270/2025 Sb.](#) příslušné legální definice bohužel nadále nenabídne.

Zákon č. [40/2009 Sb.](#), trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „**TrZ**“), v současné době pracuje s předsudečnou (nenávistnou) pohnutkou celkem na třech úrovních: ve formě obecně přitěžující okolnosti dle ust. § 42 písm. b) TrZ; v rámci základních skutkových podstat některých trestných činů uvedených v dílu 5. (trestné činy narušující soužití lidí) hlavy X zvláštní části TrZ (jedná se o trestný čin násilí proti skupině obyvatelů a proti jednotlivci dle ust. § 352 odst. 2; trestný čin hanobení národa, rasy, etnické nebo jiné skupiny osob dle ust. § 355 a trestný čin podněcování k nenávisti vůči skupině osob nebo k omezování jejich práv a svobod dle ust. § 356)[\[3\]](#); a dále v kvalifikovaných skutkových podstatách určitých trestných činů jakožto okolnost zvláště přitěžující (zejména u trestných činů proti životu a zdraví či trestných činů proti svobodě a právům na ochranu osobnosti, soukromí a listovního tajemství).

Aktuální podoba úpravy trestných činů z nenávisti se omezuje pouze na viktimizační faktory skutečné či domnělé rasy, příslušnosti k etnické skupině, národnosti, politického přesvědčení a vyznání (či proto, že je daná osoba skutečně či domněle bez vyznání). Obecně přitěžující okolnost dle ust. § 42 písm. b) TrZ hovoří o spáchání trestného činu z „*národnostní, rasové, etnické, náboženské, třídní či jiné podobné nenávisti*“.[\[4\]](#) Znak spáchání činu ve vztahu k „jiné skupině osob“ se za stávající úpravy vyskytuje ve skutkových podstatách pouhých dvou trestných činů, a sice trestného činu podněcování k nenávisti vůči skupině osob nebo k omezování jejich práv a svobod dle ust. § 356 TrZ a trestného činu založení, podpory a propagace hnutí směřujícího k potlačení práv a svobod člověka dle

ust. § 403 TrZ (případně dvou dalších trestných činů na tento čin navazující dle ust. § 403a a § 404 TrZ). Pod daný znak „jiné skupiny osob“ přitom lze podřadit skupiny charakterizované např. sexuální orientací[5] či pohlavím[6], zmíněné viktimizační faktory ovšem v současnosti nejsou v TrZ uvedeny výslovně.

Právě trestná činnost motivovaná nenávistí vůči osobám na základě jejich sexuální orientace či genderové identity je v České republice dle dostupných dat z posledních let v rámci trestných činů z nenávisti jednou z nejčastějších.[7] Pachatelé trestných činů z nenávisti (obecně) bývají nejčastěji osoby ve věku 20-29 let (kolem 50 %), představující výrazně větší podíl této věkové skupiny než mezi pachatelé celkové trestné činnosti v České republice (31 %).[8] Dle kriminologického výzkumu se z valné většiny jedná o muže (přes 90 %).[9]

Nenávistná pohnutka v nové formě bude obsažena v rovné třicítce trestných činů, a to různě napříč zvláštní částí trestního zákoníku, přičemž mezi trestné činy, u nichž se nenávistná pohnutka vyskytuje jako okolnost podmiňující použití vyšší trestní sazby zcela poprvé, patří např. účast na sebevraždě podle ust. § 144 TrZ, nedovolené přerušování těhotenství bez souhlasu těhotné ženy podle ust. § 159 TrZ, útisk podle ust. § 177 TrZ, trestné činy proti lidské důstojnosti v sexuální oblasti – konkrétně trestné činy znásilnění podle ust. § 185 TrZ, sexuální útok podle ust. § 185a TrZ a sexuální nátlak podle ust. § 186 TrZ, týrání svěřené osoby podle ust. § 198 TrZ, týrání osoby žijící ve společném obydlí podle ust. § 199 TrZ, nebezpečné pronásledování podle ust. § 354 či výtržnictví podle ust. § 358 TrZ.

Závěrem je v této souvislosti třeba připomenout **zákaz dvojího přičítání** dle ust. § 39 odst. 5 věta první TrZ, kde se podává, že: „K okolnosti, která je zákonným znakem trestného činu, včetně okolnosti, která podmiňuje použití vyšší trestní sazby, nelze přihlídnout jako k okolnosti polehčující nebo přitěžující.“ Pokud bude tedy osoba např. blokovat výhled účastníků, pokřikovat hesla a ničit výzdobu[10] při obřadu uzavírání partnerství[11] dvou mužů (s nenávistnou pohnutkou, nikoli pro případ, že tato začala bujaře slavit již před obřadem), tedy se dopustí veřejně hrubé neslušnosti tím, že ruší hrubým způsobem průběh obřadu lidí pro něčí skutečnou či domnělou sexuální orientaci, čímž spáchá trestný čin výtržnictví podle ust. § 358 odst. 1, odst. 2 TrZ[12], nelze jí navíc při ukládání trestu přičítat spáchání činu pro něčí skutečnou nebo domnělou sexuální orientaci podle ust. § 42 písm. b) TrZ.

Mgr. Markéta Šimáně,
advokátní koncipientka

Sokol, Novák, Trojan, Doleček a partneři, advokátní kancelář s.r.o.

Na strži 2102/61a
140 00 Praha 4

Tel.: +420 270 005 533
e-mail: info@sntd.cz

[1] „Hate crimes are criminal acts motivated by bias or prejudice towards particular groups of people.“

[2] HATE CRIME REPORT. Online. OSCE Office for Democratic Institutions and Human Rights (ODIHR). Dostupné >>> [zde](#). [cit. 2025-09-15].

[3] Srov. dále úzce související trestný čin omezování svobody vyznání dle ust. § 176 TrZ.

[4] Spáchání činu vůči osobě zdravotně postižené, osobě vysokého věku či dítěti (tedy roli hraje věk oběti) je v trestním zákoníku v současnosti rovněž obecně přitěžující okolností dle ust. § 42 písm. h) TrZ, nicméně tato necílí na spáchání činu „pro něčí věk či zdravotní postižení“, tj. na postih nenávistné pohnutky pachatele, nýbrž obecně na spáchání činu vůči těmto zvláště zranitelným obětem. Zároveň ustanovení obsahuje kumulativní podmínku ohrožení života či zdraví takové osoby, způsobení škody, újmy na zdraví či jiné újmy nebo bezdůvodné obohacení se na její úkor.

[5] K tomu srov. usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. 8 Tdo 81/2020 ze dne 12. 2. 2020 či usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. 7 Tdo 392/2025 ze dne 4. 6. 2025.

[6] ŠÁMAL, Pavel, ŠÁMALOVÁ, Milada, GŘIVNA, Tomáš, In: ŠÁMAL, P. a kol. Trestní zákoník: komentář. 3. vyd. Praha: C. H. Beck, 2023, s. 4484.

[7] ZPRÁVA O EXTREMISMU A PŘEDSUDEČNÉ NENÁVISTI NA ÚZEMÍ ČESKÉ REPUBLIKY V ROCE 2024. Online. Praha: Ministerstvo vnitra, Odbor bezpečnostní politiky, 2025. s. 22. Dostupné >>> [zde](#). [cit. 2025-09-21]; ZPRÁVA O EXTREMISMU A PŘEDSUDEČNÉ NENÁVISTI NA ÚZEMÍ ČESKÉ REPUBLIKY V ROCE 2023. Online. Praha: Ministerstvo vnitra, Odbor bezpečnostní politiky, 2024. s. 24. Dostupné >>> [zde](#). [cit. 2025-09-21]; a 2023 hate crime report for Czech republic. Online. Úřad pro demokratické instituce a lidská práva (ODIHR) při OBSE. s. 6. Dostupné >>> [zde](#). [cit. 2025-09-21].

[8] HOLAS, Jakub. Kriminologická analýza Hate Crimes. Online. INSTITUT PRO KRIMINOLOGII A SOCIÁLNÍ PREVENCI. s. 5. Dostupné >>> [zde](#). [cit. 2025-09-21].

[9] Ibidem, s. 4.

[10] Příklady uvedené v komentářové literatuře – ŠÁMAL, Pavel, ŠÁMALOVÁ, Milada, GRIVNA, Tomáš op. cit. sub 6, s. 4507.

[11] Ve smyslu ust. § 655 odst. 2 zákona č. [89/2012](#) Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů.

[12] Autorka uvádí označení zákonného ustanovení podle znění účinného od 1. ledna 2026.

[*] Aktualizace textu, 6.10.2025,15:20

© EPRAVO.CZ – Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Podmíněné upuštění od trestního stíhání: racionální odklon u právnických osob](#)
- [Zkreslené vzpomínky v trestním řízení vedeném pro pohlavní zneužívání](#)
- [Přenositelnost důkazů z daňového do trestního řízení](#)
- [Praktický návod na úspěch žádosti o podmíněné propuštění od roku 2026](#)
- [Přijetí prohlášení viny a povinnost soudu vypořádat námitky poškozeného](#)
- [Podmínky pro uložení trestu vyhoštění cizince](#)
- [Zamyšlení nad systémem alternativních trestů: poznámky na pozadí mezinárodní vědecké konference „Rethinking Sentencing: Are We Getting Justice Right?“](#)
- [Správné určení počátku běhu lhůty pro podání stížnosti proti usnesení soudu, kterým se nařizuje výkon trestu odnětí svobody](#)
- [Rozšiřování státní moci při implementaci acquis EU: český fenomén gold-platingu na příkladu konfiskační směrnice](#)
- [Změna způsobu určování výše peněžité pomoci obětem: Řešení všech dosavadních problémů?](#)
- [Uplatnění adhezního nároku v trestním řízení a správním řízení](#)